

ADVIES

CRB 2022-1790

Schulden van de consument

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies Schulden van de consument

**Brussel
08.07.2022**

Inbehandelingneming

Bij brief van 24 mei 2022 richtte de vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, de heer Pierre-Yves Dermagne, een adviesvraag aan de bijzondere raadgevende commissie Verbruik betreffende een voorontwerp van wet houdende invoeging van boek XIX "Schulden van de consument" in het Wetboek van economisch recht. De uiterlijke indieningsdatum van het advies was 10 juni 2022, maar op vraag van het secretariaat werd door de beleidscel-Dermagne uitstel verleend tot 30 juni 2022.

Na een toelichting over het voorontwerp van wet door mevrouw Stéphane Etienne tijdens de plenaire vergadering van de brc Verbruik op 3 juni 2022, kwam de subcommissie Handelspraktijken, die opdracht kreeg om een ontwerpadvies voor te bereiden, hiervoor bijeen op 9, 22 en 29 juni 2022, onder het voorzitterschap van de heer Ducart, ondervoorzitter van de brc Verbruik.

Namen deel aan de werkzaamheden: de dames Debaes (VBO, verslaggever), Declercq (Gezinsbond), Heuskin (UCM), Meyers (Comeos), Moreau (Steunpunt Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), Vanden Abeele (Agoria), Van Overbeke (BV-OECO, verslaggever) en Van Overwaele (Confederatie Bouw), en de heren Cloots (Unizo), Greuse (ACV) en November (Test Aankoop), Socquet (Unizo), Steennot (voorzitter), Van Hoe (VBO) en Van Oldeneel tot Oldenzeel (Agoria).

Na een stemming op afstand, conform artikel 8 van het huishoudelijk reglement van de brc Verbruik, werd het ontwerpadvies op 8 juli 2022 goedgekeurd door de plenaire vergadering, onder het voorzitterschap van de heer Reinhard Steennot.

Inleiding

Het voorontwerp van wet, dat ter advies voorligt, beoogt een nieuw Boek XIX "Schulden van de consument" in te voegen in het Wetboek van economisch recht. Dit boek geeft enerzijds omkadering aan bepaalde gevolgen van de betalingsachterstand van de schulden van een consument ten aanzien van ondernemingen en actualiseert anderzijds de minnelijke invordering van schulden van de consument door de schuldeiser of door een derde.

Met het doel de huidige effecten en gevolgen van een betalingsachterstand te bestrijden, voorziet dit boek XIX van het Wetboek van economisch recht voortaan aldus in een strikt kader voor schadebedingen, de verplichte verzending van een eerste kosteloze herinnering en het verstrijken van de verplichte termijn van veertien dagen alvorens de sancties voor betalingsachterstand worden uitgevoerd.

In de memorie van toelichting vertrekt men vanuit het principe dat wanneer de consument een schuld laattijdig betaalt, de schuldeisende onderneming hier schade van ondervindt en dat die schade bijgevolg vergoed moet worden.

Een schadebeding is volgens artikel 5.88 van het nieuw Burgerlijk Wetboek een beding waarbij partijen vooraf kunnen overeenkomen dat in geval van toerekenbare niet-nakoming, de schuldenaar als vergoeding gehouden is tot de betaling van een forfaitair bedrag of tot het leveren van een bepaalde prestatie. In dit geval kan aan de andere partij geen grotere, noch kleinere vergoeding worden toegekend.

In de praktijk zijn er volgens de memorie van toelichting echter al te vaak buitensporige schadebedingen die ertoe leiden dat interesten, kosten en/of schadevergoeding worden geëist die niet in verhouding staan tot de schade die de onderneming zal lijden als de consument niet op tijd betaalt, waardoor de oorspronkelijke schuld vaak in zeer aanzienlijke mate toeneemt. Om die reden worden in het voorontwerp van wet de verwijlsinteresten geplafonneerd: men zal maximum 2 procentpunten aan de wettelijke interestvoet kunnen toevoegen. Wat de forfaitaire schadebedingen betreft wordt een maximum voorzien naargelang de schaal waarin het verschuldigde bedrag voorkomt.

De memorie van toelichting stelt verder vast dat er reeds snel na de vervaldag van de factuur zware sancties kunnen worden opgelegd aan de consument, ook al kunnen er verschillende redenen zijn voor de betalingsachterstand zoals een vergetelheid, een langdurige afwezigheid van huis, het niet ontvangen van een factuur... Het voorontwerp van wet voorziet daarom in een eerste, kosteloze betalingsherinnering waarna een periode van veertien kalenderdagen ingaat waarin geen kosten, compensatie of interest kunnen worden gevorderd. De termijn van 14 kalenderdagen gaat bovendien pas in op de derde werkdag na verzending van de herinnering aan de consument.

Tot slot wordt in titel 2 van boek XIX WER de wet van 20 december 2002 betreffende de minnelijke invordering van schulden van de consument opgenomen in een bijgewerkte en herwerkte versie.

ADVIES

1 Algemene beschouwingen

Hoewel de brc Verbruik tevreden was met de (korte) verlenging van de adviestermijn die zij heeft gekregen, is de brc Verbruik nog steeds van mening dat de toegestane adviestermijn om over dit voorontwerp van wet advies uit te brengen, te kort is. Dit voorontwerp van wet regelt immers een belangrijke aangelegenheid voor zowel consumenten als ondernemingen, waardoor dit ten volle tot het interesseveld van de brc Verbruik behoort. De brc Verbruik benadrukt nogmaals dat consumentenvertegenwoordigers en professionele vertegenwoordigers voldoende tijd moeten krijgen om bij hun respectievelijke achterban de nodige informatie te verzamelen om tot een gefundeerd advies te komen, en vraagt met aandrang hier rekening mee te houden voor toekomstige adviesvragen. Een te korte adviestermijn dreigt immers de rol van de brc Verbruik, als bevoorrecht overlegorgaan voor de beleidsondersteuning, uit te hollen en het nastreven van een gemeenschappelijk draagvlak sterk te bemoeilijken.

De brc Verbruik is er zich ten volle van bewust dat consumenten hun schulden moeten betalen, dat, wanneer een consument een schuld laattijdig betaalt, deze betalingsachterstand schade toebrengt aan de schuldeisende onderneming en dat deze schade naar behoren moet worden vergoed. Het is volgens de brc Verbruik dan ook terecht dat contracten tussen ondernemingen en consumenten in een dergelijke vergoeding voorzien in de vorm van een schadebeding. Deze schadebedingen moeten echter evenredig en evenwichtig zijn en in verhouding staan tot de reële schade die de onderneming lijdt voor de betalingsachterstand enerzijds en voor de invordering van de betaling anderzijds. De brc Verbruik erkent dat er zich in de praktijk soms misbruiken kunnen voordoen met disproportionele schadebedingen waarbij de oorspronkelijke schuld in aanzienlijke mate toeneemt en waardoor dergelijke schadebedingen aldus bijdragen tot een spiraal van overmatige schuldenlast. De brc Verbruik is ervan overtuigd dat noch ondernemingen, noch consumenten gebaat zijn bij de toepassing van disproportionele schadebedingen. Volgens de brc Verbruik dient een schadebeding dan ook een vergoedend karakter te hebben. Het komt een onderneming niet toe om bestraffend op te treden jegens een consument en om aldus geld te verdienen aan consumenten die te laat betalen.

De brc Verbruik acht het verder een goede zaak dat de maximale bedragen inzake de schadebedingen ook van toepassing zijn op de gerechtsdeurwaarders die niet-betaalde schulden minnelijk zouden invorderen. Bedingen die op algemene wijze verwijzen naar het koninklijk besluit van 1976 “tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen” zijn ook nu reeds in strijd met de wet van 5 december 2002 en worden als onrechtmatige bedingen beschouwd.

De brc Verbruik stelt vast dat in de memorie van toelichting weinig tot geen empirische ondersteuning is opgenomen inzake de omvang van de problematiek, de voorgestelde maximumbedragen van de schadebedingen en verwijlinteressen. Ter onderbouwing van het voorontwerp van wet acht de brc Verbruik het aangewezen de memorie van toelichting in die zin diepgaander uit te werken. In dezelfde lijn merkt de brc Verbruik op dat er geen financiële impactanalyse lijkt uitgevoerd te zijn over de wat de gevolgen van deze nieuwe voorstellen zouden zijn ten aanzien van ondernemingen en consumenten. Nochtans wijst de brc Verbruik op de verplichting om voor elk voorontwerp van wet een regelgevingsimpactanalyse (RIA) uit te voeren, dit is een voorafgaande evaluatie van de potentiële gevolgen of neveneffecten van ontwerpen van regelgeving op economisch, ecologisch en sociaal gebied en op de overheid. Concreet wordt hierbij de impact nagegaan op 21 thema's, waaronder kmo's, administratieve lasten, kansarmoedebestrijding ... De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft reeds eerder gewezen op het belang om impactanalyses grondig uit te voeren en zo vroeg mogelijk in het voorbereidingproces van regelgeving, teneinde tot kwaliteitsvolle regelgeving te komen¹.

De brc Verbruik zal zich, niettegenstaande de enkele juridisch-technische opmerkingen die in het advies zijn verwerkt, in dit advies voornamelijk focussen op de opportuniteit van de maatregelen die in het voorontwerp van wet zijn opgenomen. Voor verdere juridisch-technische opmerkingen verwijst de brc Verbruik naar het advies dat de bijzondere raadgevende commissie Onrechtmatige bedingen over dit voorontwerp van wet heeft opgesteld. Algemeen wenst de brc Verbruik echter op te merken dat de kwaliteit van dit voorontwerp van wet voor verbetering vatbaar is.

De brc Verbruik stelt vast dat in het regeerakkoord de bestrijding van de overmatige schuldenlast als een belangrijk thema naar voor wordt geschoven. De brc Verbruik erkent dat dit voorontwerp van wet slechts één onderdeel vormt in een ruimer geheel van geplande hervormingen en vernieuwingen in het kader van de invordering van schulden van de consument. Om het evenwicht tussen de verschillende voorstellen te kunnen inschatten, zou het volgens de brc Verbruik dan ook de voorkeur genieten om dit voorontwerp van wet te beoordelen binnen dit ruimere kader, waarvan nu echter nog een duidelijk en volledig overzicht ontbreekt. In het bijzonder wijst de brc Verbruik op vragen die rijzen in verband met de samenhang met de voorstellen inzake de procedure ‘minnelijke fase van schuldbemiddeling’.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen stellen bovendien vast dat dit voorontwerp van wet verder gaat dan wat het regeerakkoord voorziet, namelijk enerzijds in een reducering van de kosten verbonden aan de gerechtelijke en minnelijke invordering en anderzijds in een gratis eerste herinnering. Met dit voorontwerp van wet gaat men echter verder via nodeloze microregulering op een horizontale manier, en door de bijkomende invoeging van een wachtermijn na de eerste gratis herinnering, zonder enige empirische onderbouwing, waarbij het evenwicht tussen de verschillende belangen zoek is.

---

¹ Zie onder meer : <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/717/sociale-partners-pleiten-voor-betere-regelgeving/5> en <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/332/regelgevingsimpactanalyse-en-kwaliteit-van-de-regelgeving/5>.

Deze leden zijn aldus geen voorstander om op een horizontale manier d.w.z. voor alle sectoren en voor alle soorten overeenkomsten (die niet door een bijzondere wet worden geregeld) uniforme regels op te leggen voor betaaltermijnen, of om schadebedingen wegens niet-tijdige betaling uniform te maken. Enkel concrete, aangetoonde misbruiken verdienen te worden aangepakt. Deze opmerking werd in het verleden al bijgetreden door de Raad van State in het kader van een eerder wetsvoorstel betreffende de minnelijke invordering van schulden van de consument². De Raad van State stelde toen reeds uitdrukkelijk in vraag of een veralgemeende regeling wel noodzakelijk is om het door de wetgever beoogde doel te realiseren, en of de daaruit voortvloeiende algemene tempering van de vrijheid van ondernemen alsnog als zijnde evenredig met dat doel kan worden beschouwd.

De brc Verbruik wijst op het feit dat reeds heel wat sectorspecifieke of regionale regelgevingen in bepaalde regels inzake de minnelijke invordering van schulden voorzien. Een samenloop van het nieuwe Boek XIX en sectorspecifieke of regionale regelgeving zou aanleiding geven tot rechtsonzekerheid over welke regels er uiteindelijk van toepassing zijn. Hoewel het rechtsbeginsel 'lex specialis derogat lex generalis' hier van toepassing is, waarbij het nieuwe boek XIX WER de lex generalis vormt, verdient het volgens de brc Verbruik aanbeveling om dit in de memorie van toelichting te verduidelijken, en te stellen dat Boek XIX deze wetgeving integraal onverlet laat. Dit kan aan de hand van concrete voorbeelden met bestaande sectorspecifieke of regionale regelgevingen.

Volgens **de leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen** dient dergelijke rechtsonzekerheid te worden vermeden door specifiek te vermelden in de lex generalis dat deze niet van toepassing is ingeval er een sectorspecifiek kader met betrekking tot de invordering van facturen van consumenten bestaat.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen verwijzen ook naar artikel 5.88 §4 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek dat voorziet in de mogelijkheid voor de Koning om een maximumbedrag van schadebeding en moratoire interest vast te leggen. Hij dient daarbij rekening te houden met het bedrag van de verbintenis tot betaling van een geldsom, met de soort overeenkomst en de sector van de betrokken activiteiten. Eventuele beperkingen zouden dus moeten worden doorgevoerd via deze weg en niet via dit voorontwerp van wet, teneinde te vermijden dat deze bepaling in het Burgerlijk Wetboek een lege doos wordt.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen zijn verder van mening dat de consument zijn verantwoordelijkheid moet dragen. De financiële gevolgen van de niet-tijdige betaling door de klant worden grotendeels bij de onderneming gelegd. Deze leden vinden dat het voorontwerp van wet de consument in te verregaande mate deresponsabiliseert en het risico op overmatige opbouw van schuldenlast niet inperkt. Zo zal het voorzien van een gratis eerste herinnering, en vooral van een wachtermijn en het te zeer beperken van laattijdigheidskosten voornamelijk de ongedisciplineerde consument ten goede komen, met als gevolg dat deze extra kosten mogelijks zullen worden afgewenteld op alle consumenten ten gevolge van een prijsverhoging die op haar beurt het gevolg is van het verdisconteren, door de onderneming, van de niet-recupereerbare kosten bij laattijdige betaling.

---

² Advies van de Raad van State nrs. 66.858/1 en 66.859/1 van 24 januari 2020, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/0267/55K0267006.pdf>, p. 6 e.v.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen wijzen tot slot op het belangrijke effect van het georganiseerde uitstellen van betaling op de cashflow van ondernemingen. In het bijzonder vragen deze leden dat rekening gehouden wordt met de economische realiteit: enerzijds is er de impact op het werkkapitaal van ondernemingen en zelfstandigen (dat vandaag reeds onder druk staat), anderzijds zijn er bijkomende kosten die het versturen van een “gratis” betaalherinnering met zich mee brengt. De leden benadrukken, voor zover als nodig, dat het huidige ondernemingsklimaat met indexering van lonen, toenemende prijzen van grondstoffen, inflatie, ... reeds vele andere uitdagingen met zich meebrengt.

Overigens mag men ook de gevolgen niet onderschatten die betalingsachterstanden kunnen hebben voor kmo's en zelfstandigen in het bijzonder. Zij zijn immers bijzonder kwetsbaar voor betalingsachterstanden, die een belangrijke faillissementsfactor vormen. Zij hebben belangrijke investeringen gedaan en hebben in sommige gevallen een zeer snelle betaling nodig om het hoofd te bieden aan professionele uitgaven of is een uitbetaling aan het privévermogen nodig voor persoonlijke uitgaven.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden wat hen betreft dat een horizontale toepassing van uniforme regels essentieel is. De problematiek in casu houdt al vele jaren aan. Vandaag kunnen we niet langer een structureel probleem aanpakken met slechts een versnippering van lex specialis die noch duidelijkheid noch zekerheid biedt aan de consumenten. Des te meer omdat in de praktijk wordt vastgesteld dat de wet van 2002 betreffende de minnelijke invordering haar doel mist³ en dat de wetgeving inzake onrechtmatige bedingen niet meer volstaat. Daarom is het cruciaal om vooraf in te grijpen en de bedragen die kunnen worden geëist, te beperken. Vanwege die reden is het bijzonder belangrijk dat deze wetgevende tussenkomst wordt opgenomen in het Wetboek van economisch recht en dat er wordt verwezen naar de definitie van een onderneming uit Boek VI. Het is absoluut noodzakelijk dat de overheidsinstanties ook onder deze wetgeving vallen wanneer ze een economische doelstelling nastreven. Dat kan niet het geval zijn als men zich tevreden stelt met een verwijzing naar het Burgerlijk Wetboek want volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie is de relatie tussen de overheidsinstanties en de consumenten van reglementaire aard, zodat de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (met name de bepalingen die de rechter in staat stellen de onrechtmatige schadebedingen te verminderen) niet van toepassing zijn bij gebrek aan een overeenkomst. Bovendien voorziet Boek VI van het Wetboek van economisch recht, en meer bepaald in bepalingen VI.83 , 17° en 24°, reeds in bijkomende “voorwaarden”, naast die van het Burgerlijk Wetboek opdat een schadebeding in een overeenkomst afgesloten tussen een onderneming en een consument geldig zou zijn: nl. zijn wederkerig karakter. Daarnaast gaat de Europese rechtspraak inzake consumentenrecht eveneens verder dan wat wordt bepaald door het Burgerlijk Wetboek. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** vinden dus dat het essentieel is dat de bepalingen worden opgenomen in het Wetboek van economisch recht en niet in een koninklijk besluit ter uitvoering van een bepaling uit het Burgerlijk Wetboek, dat duidelijk minder bescherming biedt ten aanzien van de consument dan het Wetboek van economisch recht (Boek VI en toekomstig boek XIX).

---

³ Het verbod uit artikel 5 van de wet van 2002 wordt bijvoorbeeld vaak omzeild door clausules zoals “indien hij niet betaalt, is de consument niet alleen de kosten van ingebrekestelling, van een forfaitaire vergoeding en van de gewone nalatigheidsinteressen verschuldigd maar ook alle invorderingskosten die gepaard gaan met de tussenkomst van een deurwaarder.” Andere clausules bepalen dat alle buitengerechtigde kosten ten laste zijn van de schuldenaar, ofwel wordt er laconiek verwezen naar de invorderingskosten van de gerechtsdeurwaarder of wordt er alleen verwezen naar de toepassing van tarieven zoals vastgelegd in het KB van 30 november 1976.

Tot slot wensen de **vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat de schuldeisers verantwoordelijk worden gesteld wat betreft het proces van minnelijke invordering. Een consument die zijn schuld niet betaalt is niet per se een onverantwoordelijke schuldenaar van slechte wil. Er zijn tal van redenen voor niet-betalingen. Ze moeten op een alomvattende manier worden geanalyseerd. De schuldeisers spelen een belangrijke rol in de bepaling van het kader waarin invorderingsprofessionals hun werk uitoefenen. Het zijn de schuldeisers die de mandaten vastleggen en onderhandelen over overeenkomsten. De organisaties die de belangen van consumenten verdedigen stellen echter vast dat schuldeisers iemand een volmacht geven aan het begin van het invorderingsproces en dat ze soms geen enkel zicht meer hebben op de procedure die volgt. Ze zijn zich dus niet altijd bewust van het belang van de opgelopen kosten en van hoe weinig geld ze recupereren vanwege die kosten. Het zijn soms geen spelers meer in de procedure. Zelfs indien de schuldeiser beslist om de minnelijke invordering toe te vertrouwen aan een derde, "blijft hij, vanuit juridisch oogpunt, het bevoorrechte aanspreekpunt van de schuldenaar"⁴. Door hun schuldinvordering toe te vertrouwen aan derden en zich te distantiëren van de manier waarop die derden hun schulden invorderen, zijn de schuldeisers dus verantwoordelijk voor misbruik begaan door de gerechtsdeurwaarders of in mindere mate - in ieder geval wat betreft de kosten - door de invorderingsvenootschappen, wat zo misbruiktoestanden creëert, zoals de praktijk "no cure no pay"⁵. De verantwoordelijkheid van de schuldeisers (economisch, contractueel maar ook maatschappelijk) staat nochtans centraal. Eventuele extra kosten zijn verwaarloosbaar en wegen zeker op tegen het voordeel voor de consumenten. Het is dus essentieel om de schuldeisers verantwoordelijk te stellen inzake schuldinvordering. Ze spelen een cruciale rol in het beperken van misbruik.

2 Definities en toepassingsgebied

2.1. Minnelijke invordering van schulden

De brc Verbruik stelt vast dat de definitie van 'de minnelijke invordering van schulden' nauwelijks is gewijzigd met betrekking tot de definitie in de wet van 20 december 2002. Vanuit consumentenzijde had men echter graag een gedetailleerdere definitie gehad, omdat er immers vaak discussies optreden. Meer bepaald stelt zich de vraag of de uitvoerbare titel reeds betekend moet zijn vooraleer de fase van gerechtelijke invordering kan starten. Dit probleem stelt zich met name bij overheidsinstanties, die eveneens onder de definitie van onderneming vallen voor wat betreft hun activiteiten die geen deel uitmaken van hun wettelijke opdracht van algemeen belang, en die zichzelf een uitvoerbare titel kunnen bezorgen. Zelfs in geval van een uitvoerbare titel is er immers een fase van minnelijke invordering. Het is tijdens deze fase, met name tussen het moment waarop de uitvoerbare titel is uitgevaardigd en de betekening van deze uitvoerbare titel, dat reeds kosten (zoals herinneringsbrieven) worden gefactureerd aan de consument, en dan voornamelijk door gerechtsdeurwaarders.

---

⁴ Zoals benadrukt in de voorbereidende werken (Senaat 2-1061/5, pagina 7).

⁵ "No cure no pay" betekent dat de schuldeiser de invorderaar niet betaalt als die de betaling van de schuld niet heeft verkregen.

2.2. Onderneming

De brc Verbruik stelt vast dat voor de definitie van het begrip 'onderneming' wordt teruggegrepen naar de specifieke definitie die geldt voor de boeken IV, V en VI WER, en een onderneming aldus wordt gedefinieerd als 'iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen'. Volgens de memorie van toelichting dient het begrip onderneming dan ook heel ruim geïnterpreteerd te worden, want het verwijst naar iedere economische activiteit die op een duurzame en recurrente wijze wordt uitgeoefend. Er wordt hierbij uitvoerig naar rechtspraak van het Hof van Justitie verwezen die het begrip 'onderneming' verder concreet vorm geeft. Aldus worden ook overheidsinstanties als ondernemingen beschouwd voor wat betreft hun activiteiten die geen deel uitmaken van hun wettelijke opdracht van algemeen belang zoals voor de uitbating van ziekenhuizen, parkings, bibliotheken, zwembaden. Zij vallen dus ook binnen het toepassingsgebied van de wet. Dit geldt eveneens voor vrije beroepen zoals advocaten of tandartsen.

Volgens de brc Verbruik is het echter niet geheel duidelijk of bepaalde activiteiten van met name ziekenhuizen en onderwijsinstellingen systematisch kunnen worden geacht onder een wettelijke opdracht van algemeen belang te vallen of niet. Deze twee sectoren vormen, samen met het parkeren, de drie voorbeelden die in de memorie van toelichting worden geciteerd om de problematiek van excessieve praktijken inzake de minnelijke invordering van schulden te illustreren. Indien sommige facturen van ziekenhuizen of onderwijsinstellingen buiten het toepassingsgebied van de wet zouden blijven, zou zij haar doel dan ook duidelijk voorbijschieten. Dit zou des te onbegrijpelijker zijn omdat de diensten die worden geleverd door de overheidsdiensten en de diensten van algemeen belang zoals de scholen en de ziekenhuizen diensten zijn waarvoor er in principe geen sprake is van consumptiekeuze, in tegenstelling tot bij goederen die bijvoorbeeld in de retail worden gekocht (met uitzondering van de basisproducten, uiteraard).

In dezelfde lijn vragen **de leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen** zich af of het nodig is de consument extra bescherming te bieden wanneer hij bijvoorbeeld een keuken of een televisie koopt. In dergelijke gevallen kan inderdaad worden aangenomen dat het om een keuze gaat en dat de consument op voorhand zeker zou moeten zijn dat hij zich die goederen of diensten kan veroorloven.

De leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen, pleiten uitdrukkelijk tegen het gegeven om micro-ondernemingen of kmo's vrij te stellen van de bepalingen van het voorontwerp van wet. Het meest transparante voor de consument is het als de regels voor elke onderneming werken, ongeacht de grootte ervan. Des te meer omdat de "kleine kmo's" meer dan 99% van de Belgische ondernemingen vertegenwoordigen⁶. Voorzien in een uitzondering voor die ondernemingen zou betekenen dat elke waarde van een wetgevend optreden op dit gebied teniet wordt gedaan. Tot slot wijzen de **leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen** op de beperkte (financiële) middelen waarover de gemiddelde consument beschikt t.o.v. de slagkracht van kmo's en micro-ondernemingen.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen wijzen op de beperkte middelen van micro-ondernemingen en kmo's. Zoals reeds hierboven werd aangehaald zijn de gevolgen van betalingsachterstanden voor kmo's en zelfstandigen in het bijzonder niet te onderschatten. Om cashflowproblemen en onevenredige administratieve lasten te vermijden, achten zij het dan ook noodzakelijk om minstens voor die ondernemingen een uitzondering op het voorgestelde regime in te voeren.

---

⁶ Zie [SPF Economie, "Definitie en bronnen – Kmo's en zelfstandigen in cijfers"](#). "Meer dan 99% van de Belgische bedrijven hebben immers minder dan 50 werknemers in dienst. In deze rubriek wordt een bedrijf met minder dan 50 werknemers een 'kleine kmo' genoemd. De 'kleine kmo's' omvatten de categorieën 'micro-onderneming' en 'kleine onderneming'."

Daarnaast wijst de brc Verbruik er ook op dat de houding van de overheid t.a.v. ondernemingen veel minder ruimhartig is dan wat thans van ondernemingen wordt verwacht. Indien de ondernemingen een stringent regime voor het innen van schulden wordt opgelegd, dan dient dit logischerwijze ook doorgetrokken te worden naar het innen van schulden door publieke instanties t.a.v. ondernemingen.

3 Betalingsachterstand

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen zijn tevreden dat het voorontwerp van wet het gevestigde principe van de onmiddellijke opeisbaarheid van schulden benadrukt. De contractuele vrijheid voor ondernemingen om al dan niet uitstel van betaling te verlenen moet behouden blijven. Het verplicht voorzien van een wachtermijn van 14 kalenderdagen plus 3 werkdagen vooraleer invorderingskosten mogen worden aangerekend, gaat tegen dat principe in. Deze leden achten het noodzakelijk om nogmaals te benadrukken dat dit voorontwerp van wet op dit punt verder gaat dan wat het regeerakkoord voorziet (zie §6). In hoofdorde zijn deze leden dan ook van mening dat deze wachtermijn moet worden geschrapt.

Indien de wetgever toch zou opteren voor het invoegen van een wachtermijn, dan wijzen deze leden op de intrinsieke doelstelling van de gratis herinnering, namelijk eenvoudigweg de consument herinneren aan zijn niet-betaalde schuld en hem vervolgens voldoende tijd gunnen om dit alsnog recht te zetten door te betalen. Dit uitgangspunt wordt gedeeld door de brc Onrechtmatige Bedingen, die in algemene zin ook pleit voor een functionele invulling van deze herinnering⁷. Deze leden vinden dat een termijn van *de facto* 17 dagen of meer (14 kalenderdagen plus drie werkdagen) in deze gedigitaliseerde samenleving een termijn is die veel langer is dan noodzakelijk om de consument de mogelijkheid te bieden zijn schuld te betalen. Om bovenstaande reden, en om de cashflow van de ondernemingen te vrijwaren, vragen deze leden in ondergeschikte orde dat de wachtermijn minstens aanzienlijk en tot maximum 7 dagen gereduceerd wordt.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen wijzen er bijkomend op dat bij maandelijks periodieke facturatie een *de facto* verlenging van de betalingstermijn met 17 dagen een overlapping met de volgende maandelijks facturatie zou creëren. Bij een contract met periodieke facturatie ontstaat zo aldus het risico dat bij herhaalde eerste kosteloze betalingsherinneringen van de opeenvolgende facturen, de klant een grote, moeilijker beheersbare schuld zal opbouwen, hetgeen zou indruisen tegen de doelstelling van het voorontwerp van wet.

Het is in het belang van de consument om te voorzien in het recht op één gratis herinnering per overeenkomst. Bij overeenkomsten met opeenvolgende prestaties, en bij periodieke facturatie, moet verduidelijkt worden dat enkel de eerste herinnering kosteloos is en dit deze kosteloosheid geldt per jaar. Hiervoor moet een aanvulling worden voorzien in Art. XIX.2.

De leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen stellen vast dat er geen (eerste) betaaltermijn werd gedefinieerd. De onderneming kiest met andere woorden de betaaltermijn vrij en kan opteren voor een onmiddellijke inning. Deze leden stellen vast dat het ontwerp hieraan niet tegemoet komt en deze termijn niet nader bepaalt. Zij zijn vragende partij om dit wel te doen en een termijn te hanteren van minimaal 7 dagen. Wat wel positief is, is dat het ontwerp voorziet in een gratis herinnering na de onbetaalde factuur. Deze leden zijn opgetogen over dit principe omdat het vergetelheden of ontbreken van betaling wegens ziekteverlet of vakantie net als facturen die niet aankomen, kan opvangen zonder extra kosten. In juni 2018 kondigde toenmalig minister Peeters dat een gratis eerste aanmaning zou worden ingevoerd voor wat betreft de telecomindustrie.

---

⁷ Brc Onrechtmatige Bedingen, Advies op het voorontwerp van wet houdende invoeging van Boek XIX "Schulden van de consument" in het Wetboek van Economisch Recht, 4 juli 2022, p. 10.

De leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen waren hier erg opgetogen over en zien dat dit principe in de praktijk goed werkt voor de klant. Volgens het voorontwerp van wet begint na de gratis herinnering een termijn te lopen van veertien dagen die ingaat op de derde werkdag na de verzending van de herinnering binnen dewelke geen extra kosten mogen worden aangerekend of geen schadevergoeding wordt gevraagd. Deze leden steunen deze motie maar vrezen dat door deze periode wettelijk vast te leggen en de eerste betaaltermijn niet, het ondernemingen zal aanzetten om een te korte eerste betaaltermijn te gaan toepassen.

Artikel XIX.2, §1 bepaalt dat de wachttermijn van 14 kalenderdagen pas ingaat op de derde werkdag na verzending van de herinnering aan de consument. De brc Verbruik merkt op dat dit in de memorie van toelichting wordt verantwoord door de moeilijkheden die verband houden met het feit dat de post niet meer dagelijks wordt besteld en dat er dus relatief veel tijd kan verstrijken tussen het tijdstip van verzending en het tijdstip van ontvangst van de herinnering. Rekening houden met de gemiddelde duur van het traject per post en om er zeker van te zijn dat de geadresseerde daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen van die post, wordt een termijn van drie werkdagen voorgesteld, te rekenen vanaf de dag na de bezorging op het postkantoor. Hoewel deze verantwoording enkel betrekking lijkt te hebben op de verzending van de herinnering per post, stelt de brc Verbruik vast dat het artikel XIX.2, §1 in algemene bewoordingen lijkt te zijn geschreven.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen zijn voorstander om hierbij een onderscheid te maken naargelang het medium en aldus deze drie extra werkdagen niet te laten gelden in geval van verzending via andere middelen dan per post.

De brc Verbruik stelt met betrekking tot artikel XIX.2 tevens een aantal onduidelijkheden vast in het voorontwerp van wet die verder uitgeklaard dienen te worden. Voor een aantal van deze vragen die hieronder zijn opgesomd verwijst de brc Verbruik tevens naar de verdere uitwerking in het advies van de brc Onrechtmatige bedingen.

- Artikel XIX, 2, §2 bepaalt dat de eerste herinnering wordt verzonden op een duurzame drager waarvoor de consument zijn voorafgaand akkoord heeft gegeven. De brc Verbruik vraagt zich af hoe dit voorafgaand akkoord in de praktijk moet worden geïnterpreteerd.

Volgens de leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen lijkt het wat het akkoord over de te gebruiken communicatietechniek betreft dan ook aangewezen dat in het geval dat partijen voor de totstandkoming en uitvoering van de overeenkomst op courante wijze gebruik maken van een ander communicatiekanaal (zoals sms, whatsapp, mail, ...) het door de partijen courant gehanteerde communicatiekanaal ook automatisch weerhouden moeten worden als mogelijke communicatietechniek voor de herinnering.

- Artikel XIX.2, §3 omvat een aantal verplichte vermeldingen die de eerste herinnering minimaal moet bevatten. §4 bepaalt dat de naleving van de verplichtingen van dit artikel bij de onderneming ligt. De onderneming dient dus niet alleen te bewijzen dat deze eerste herinnering werd verzonden, maar ook dat deze de verplichte gegevens uit §3 bevat. De brc Verbruik vraagt zich af hoe de onderneming in de praktijk deze verzending kan bewijzen (enkel via aangetekende brief?) en hoe de onderneming de inhoud van de verzending kan bewijzen. Daarnaast vraagt de brc Verbruik welke de juridische sancties zijn bij een niet-correcte eerste herinnering (vb. bepaalde vermelding vergeten).
- Een van de verplichte vermeldingen in §3 betreft 'een precieze beschrijving van het product dat de schuld heeft doen ontstaan'. De brc Verbruik vraagt wat hieronder precies dient te worden verstaan.
- Een andere verplichte vermelding in §3 betreft 'de gegevens van de personen die belast zijn met de invordering binnen de onderneming'. De brc Verbruik stelt zich de vraag of deze gegevens werkelijk essentieel zijn voor een herinnering.

4 Schadebedingen

De voorbeelden uit de praktijk⁸ tonen volgens de leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen aan dat kleine schulden al snel aanleiding kunnen geven tot grotere schulden door het toedoen van schadebedingen in de algemene voorwaarden die bij het sluiten van een contract

⁸ Er zijn tal van voorbeelden. De consumentenorganisaties vermelden er enkele:

- Voor de onlineverkoop van kleding: de algemene voorwaarden bepalen, naast maandelijkse intresten van 1,65%, een dubbele forfaitaire vergoeding van € 50 en vervolgens € 75 vermeerderd met de herinneringskosten, waardoor de oorspronkelijke schuld verhoogd wordt met 513%. Een ander voorbeeld uit dezelfde sector: "Artikel 4 - Betalingswijzen, .2: "In geval van niet-betaling of te late betaling van de factuur op de vervaldag, wordt het geheel van de aan XXXX verschuldigde bedragen van ambtswege opeisbaar. Het verschuldigde bedrag zal van ambtswege en zonder ingebrekestelling vermeerderd worden met de conventionele interesten ten belope van 12 % per jaar, alsook met een forfaitaire schadevergoeding van 15 %, met een minimum van 40 euro. De schuldenaar is tevens verplicht tot het betalen van alle incassokosten, zowel de gerechtelijke als de buitengerechtelijke, waartoe de inning van een onbetaalde rekening aanleiding zal geven. De buitengerechtelijke incassokosten worden forfaitair gesteld op een bedrag gelijk aan 15 % van het totale verschuldigde bedrag, met een minimum van 120 euro." (geciteerd door het Verslag van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers over de schuldindustrie en overmatige schuldenlast voor consumenten, Hoorzitting van 3 december 2019, DOC 55 0839/001, p. 35.)
- Voor de telefoniesector: "7.3. Betalingsachterstand: In geval van betalingsachterstand of wanbetaling, zelfs gedeeltelijk, op de vervaldatum van de factuur, kan XXX de Klant een of meerdere aanmaningen sturen. Elke aanmaning zal aan de Klant gefactureerd worden op basis van de geldende tarieven. Elk op de vervaldag onbetaald bedrag zal van rechtswege en zonder ingebrekestelling leiden tot interesten volgens de wettelijke tarieven, waarbij elke begonnen maand volledig verschuldigd is. De Klant moet bovendien een forfaitaire schadevergoeding betalen van 15% van de op de vervaldag onbetaalde bedragen met een minimum van 50 euro. Deze forfaitaire vergoeding dekt de administratieve kosten voor de verwerking van de onbetaalde facturen, exclusief invorderingskosten bij interventie door derden. Indien aan XXX verschuldigde sommen onbetaald blijven na de verzending van minimaal twee aanmaningen, kan XXX vóór elke gerechtelijke procedure de inning ervan toevertrouwen aan een gerechtsdeurwaarder, een advocaat of een derde. Bovenop de aan XXX verschuldigde bedragen zal de Klant in dat geval de kosten moeten betalen voor de akten en de interventies van de gerechtsdeurwaarder, de advocaat of de derde voor de invordering evenals rechten op voorschot en/of inningsrechten. Die akten en interventies (aanmaning, ingebrekestelling, opzoekkosten, inningsrechten, inningsrechten op afkorting ...) worden berekend op basis van het koninklijk besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijk en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen." (geciteerd door het Verslag van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers over de schuldindustrie en overmatige schuldenlast voor consumenten, Hoorzitting van 3 december 2019, DOC 55 0839/001, p. 35.)
- Voor de ziekenhuissector: De algemene voorwaarden van XXX voorzien in een nalatigheidsintrest ter waarde van 12%/jaar alsook een forfaitaire vergoeding van € 25 en een verwijzing naar het KB van 1976 in de minnelijke fase. Bovendien wordt opgemerkt dat, naast de verrekening, in de minnelijke fase, van kosten voor ingebrekestelling, inningsrechten en rechten op voorschot (verwijzing naar het KB van 1976), de deurwaarder verjaarde schulden recupereert.
- Voor de verzekeringssector:
  - 3) Ingeval van niet-betaling van de premie op de vervaldag zal deze vermeerderd worden met een forfaitaire vergoeding van 15 euro. Bovendien zullen alle invorderingskosten, minnelijke en gerechtelijke, ingevolge tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder, u ten laste gelegd worden. Deze kosten worden berekend overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 30.11.1976 dat het tarief vaststelt voor de akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en het tarief voor sommige toelagen.
Wij kunnen de dekking schorsen of de overeenkomst opzeggen op voorwaarde dat u in gebreke werd gesteld, hetzij bij deurwaardersexploot, hetzij per aangetekende brief. De schorsing van de dekking heeft een uitwerking na het verstrijken van een termijn van 15 dagen, te rekenen vanaf de dag volgend op de betekening of de afgifte op de post van de aangetekende brief.
Indien de dekking geschorst is, wordt door de betaling van de achterstallige premies, vermeerderd met de aanmanings- en invorderingskosten een einde gesteld aan deze schorsing.
Indien een afbetalingsplan is overeengekomen, eindigt de schorsing niet voordat het plan volledig is uitgevoerd.
Indien wij onze verplichting tot het verlenen van dekking geschorst hebben, kunnen wij het contract nog opzeggen.
- Voor de ondernemingen voor autopechverhelping:

Conditions : Le montant de nos factures est payable au grand comptant et sans remises. Tout retard entraîne de plein droit et sans nécessité de mise en demeure préalable le paiement par le client d'intérêt de retard calculé aux taux de 7% per an. Nonobstant ce qui précède, la facture sera augmentée sans mise en demeure et de plein droit d'un montant de 10% calculé au solde de la facture avec un minimum de 50€ à titre d'indemnité forfaitaire. Un montant de 10 € sera porté en compte pour les frais de premier rappel le cas échéant. Le débiteur est tenu au paiement de tous les frais de recouvrement, tant judiciaires qu'extrajudiciaires, amiables, par voie d'huisier de justice, auxquels donnera lieu le recouvrement d'une facture impayée. Ces frais seront calculés conformément à l'AR du 30/11/1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale ainsi que celui de certaines allocations. Les éventuels dégâts aux véhicules devront être constatés contradictoirement avec un responsable de notre société pour être pris en compte et ce, avant que le véhicule ne quitte les installations de la société. Un montant de 12.50 € sera comptabilisé pour toutes les demandes de modification dans le libellé de la facture (adresse de facturation, etc...) Toutes nos conventions sont soumises exclusivement au droit belge. Toutes contestations relatives à l'existence, à l'interprétation ou à l'exécution des conventions seront soumises aux tribunaux de l'arrondissement judiciaire de Bruxelles.

- Voor de invordering van een parkingticket: een voorbeeld: de hoofdsom in geval van niet-betaling is € 25 (= ticket met tijdsregistratie), vermeerderd met € 15 na een tweede herinnering. In geval van niet-betaling wordt het dossier overgemaakt aan de gerechtsdeurwaarder voor invordering. Het schadebeding van het parkeerreglement bepaalt dat alle invorderingskosten ten laste zijn van de schuldenaar en berekend worden volgens het KB van 1976.

worden gevoegd. Voor deze leden is hierbij 'the wild west' ontstaan en zijn het deze aspecten die mede zorgen voor buitensporige schuldenlast. Om hier paal en perk aan te stellen, voorziet het voorontwerp van wet enerzijds in de interesten vermeerderd met de wettelijk bepaalde interestvoet, die dienen om 'geldontwaarding' tegen te gaan en de schade door de laattijdige betaling aan sich op te vangen. Anderzijds biedt het voorontwerp van wet ook schadeplafonds die de kosten voor de invordering als dusdanig gaan regelen. Deze leden zijn tevreden met een plafond van 20 euro op de kleine schulden tot 200 euro die de overgrote meerderheid van de onbetaalde facturen uitmaken. Echter zijn zij van mening dat het 2e plafond van 10% op een verschuldigd bedrag tussen de 200,01 euro en de 5000 euro aan de hoge kant is. Toegepast op de praktijk betekent dit dat een factuur van 4500 euro die onbetaald is gebleven kan resulteren in een schadebeding van 450 euro aangevuld met de wettelijke rentevoet (1,5%) + 2%. Dit blijft vrij aanzienlijk en wordt volgens deze leden best naar beneden bijgesteld gezien niet vergeten mag worden dat de hoogte van het schadebeding in verhouding moet zijn tot de kost van de invordering, vooral op het moment dat de meeste invorderingsprocedures gestandaardiseerd zijn en verlopen op grote schaal, tegen lagere kosten en het vaakst via e-mail of sms.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen zijn van mening dat de plafonnering van de verwijlinteresten, en de limieten aan de forfaitaire schadebedingen, te laag zijn. Deze leden achten het noodzakelijk om nogmaals hun vraag naar een onderbouwde verantwoording van de beleidskeuzes door de wetgever te herhalen. De memorie van toelichting verduidelijkt niet op welke basis deze bedragen bepaald zijn.

In deze context willen **de leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen** erop wijzen dat bij de hervorming van het Burgerlijk Wetboek ervoor werd gekozen om het toetsingscriterium voor de matigingsbevoegdheid van de rechter bij schadebedingen, zijnde "potentieel voorzienbare schade", te wijzigen naar het criterium van de "kennelijke onredelijkheid". De verfijning bestaat er vooral in dat de rechter voortaan de (werkelijke en de potentiële) schade in aanmerking moet nemen, evenals alle andere omstandigheden, in het bijzonder de rechtmatige belangen van de schuldeiser. De memorie van toelichting verduidelijkt dat de rechter hierbij voor ogen moet houden dat de werkelijke schade uit diverse schadeposten kan bestaan. Zij kan zowel directe als indirecte schade en zowel morele, materiële als financiële schade betreffen. Uitdrukkelijk wordt erkend dat rekening gehouden moet worden met de concrete omstandigheden, waaronder de rechtmatige belangen van de schuldeiser, zoals het belang om verder niet-nakomingen te vermijden. Het Burgerlijk Wetboek voorziet hiermee in de aanvaarding van het gemengde karakter van het schadebeding; zijnde herstel van de schade, maar onvermijdelijk ook het afradend effect jegens een schuldenaar die mogelijk niet zou presteren. De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen zijn van mening dat die algemene invulling van het begrip 'schadebeding' in het Burgerlijk Wetboek doorgetrokken moet worden naar het specifieke regime voor de schulden van de consument in boek XIX WER.

De voorgestelde plafonnering aan de verwijlinteresten en limieten op de schadebedingen zouden als gevolg hebben dat in de praktijk louter de financiële schade al niet gedekt zou zijn, laat staan dat er rekening gehouden kan worden met de indirecte schade, of met het belang om verdere niet-nakoming te kunnen vermijden. **De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen** zijn daarom voorstander van het behouden van een in concreto beoordeling van het onredelijke karakter van schadebedingen.

Indien er toch voor geopteerd wordt om met maximumbedragen te werken, dan dienen de voorgestelde limieten omhoog getrokken worden, teneinde tegemoet te komen aan de werkelijk geleden schade door de ondernemingen. In het bijzonder dient de maximumgrens van 20 euro op de schijf tussen 0,01 en 200 euro aanzienlijk opgetrokken te worden.⁹ Bijkomend moet aan de rechter de bevoegdheid verleend worden om op vraag van de onderneming een schadevergoeding toe te kunnen kennen die de maximumbedragen te boven gaat indien de onderneming kan aantonen dat de werkelijk geleden schade die ze geleden heeft hoger ligt. Tot slot bepaalt het voorontwerp van wet dat de Koning een indexatiemechanisme voor de forfaitaire vergoeding kan voorzien. Deze leden zijn van mening dat de indexatie van deze bedragen automatisch jaarlijks geïndexeerd zouden moeten worden.

Het voorontwerp van wet voorziet tevens in verwijlinteressen die berekend aan de wettelijke rentevoet vermeerderd mogen worden met maximaal 2%. Deze plafonnering is veel te laag. Zo is bijvoorbeeld de rente voor het aangaan van een kaskrediet door een ondernemer vele malen hoger dan de nu voorziene maximum verwijlinterest. Omdat de schuldenaar van een laattijdige betaling een onderneming of een consument is, heeft geen invloed op de geleden schade bij de schuldeisende onderneming. Deze plafonnering van de verwijlinteressen zou daarom minimum gelijkgesteld moeten worden met het geldend regime zoals bij de Wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties, waar de interestvoet vermeerderd mag worden met acht procentpunten en afgerond tot het hogere halve procentpunt¹⁰.

Gerelateerd aan de maximumbedragen voor het forfaitaire schadebeding wijzen **de leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen** erop dat deze regels van toepassing zouden zijn voor de gehele minnelijke procedure zonder onderscheid naargelang de minnelijke invordering wordt gemaakt door de onderneming die de factuur heeft uitgeschreven of een derde (bijvoorbeeld incassobureau, advocaat of gerechtsdeurwaarder). Voor onbetaalde facturen met een lage waarde wordt echter vaak beroep gedaan op incassobureaus omdat een juridische invorderingsprocedure te veel tijd en geld kost. Doordat schuldinvoerders onder het voorgestelde regime geen andere kosten meer zouden kunnen aanrekenen, bestaat het risico dat schuldeisers sneller zullen overgaan tot dagvaarding om de schuld in te vorderen. Voor de consument zal dit nog hogere kosten met zich meebrengen.

5 Minnelijke invordering en oneerlijke handelspraktijken

De brc Verbruik merkt op dat de wet van 20 december 2002 in een lijst van verboden praktijken en gedragingen voorziet die van toepassing waren op elke minnelijke invordering van schulden van de consument. Deze specifieke verbodsbepalingen werden niet woordelijk in boek XIX overgenomen, omdat zij volgens de memorie van toelichting onder de bepalingen van boek VI inzake oneerlijke handelspraktijken jegens consumenten vallen.

Los van de juridische analyse, waarvoor de brc Verbruik naar het advies van de brc Onrechtmatige bedingen verwijst, merkt de brc Verbruik op dat door het niet langer opsommen van deze specifieke praktijken de regelgeving inzake de minnelijke invordering van schulden aan duidelijkheid verliest.

---

⁹ Deze leden geven aan dat een maximumgrens van 40 euro al nauwer zou aansluiten bij het criterium van de werkelijk geleden schade. Daarenboven werkt ook de Wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties (artikel 6) met een forfaitaire vergoeding van 40 euro, hetgeen er toch op duidt dat de Regering dit bedrag in het verleden reeds aanvaardde als een redelijke tegemoetkoming voor de werkelijke kost.

¹⁰ Artikel 5 Wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties.

6 Minnelijke invordering door gerechtsdeurwaarders

De leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen, merken op dat alle incassobureaus, zowel Belgische als buitenlandse, ingeschreven moeten zijn bij de FOD Economie. Zij mogen geen consumenten contacteren voor de minnelijke invordering van schulden als zij niet erkend zijn door de FOD Economie. Die administratieve verplichting geldt echter niet voor advocaten en gerechtsdeurwaarders. Zij vallen momenteel onder de controle van de Orde van Vlaamse balies of OBFV of de Kamers van Gerechtsdeurwaarders. Dit voorontwerp van wet komt hier ook aan tegemoet voor wat het controle-aspect betreft en onderwerpt laatstgenoemden aldus aan de controle van de FOD Economie. De leden die de consumentenorganisaties vertegenwoordigen stellen vast dat consumenten vaak geïntimideerd zijn door een deurwaarder ook al handelt deze zonder uitvoerbare titel maar louter minnelijk. Dit betekent dat deurwaarders wanneer handelend in deze hoedanigheid, zouden moeten gecontroleerd worden door een aparte instantie, in casu dus de FOD Economie en niet hun 'peers'. Dit zal het voor de debiteur ook toegankelijker maken om een klacht in te dienen in geval van wangedrag. Het Grondwettelijk Hof heeft overigens reeds in verscheidene zaken geoordeeld dat vrije beroepsbeoefenaars ook ondernemers zijn en dat er geen reden is om een onderscheid te maken tussen hen en andere ondernemingen (doc parl 55/267). Bijkomend hebben verenigingen actief in schuldbemiddeling sinds 2012 op regelmatige basis klachten ingediend tegen (gerechtsdeurwaarders)kantoren die herhaaldelijk en op zeer grote schaal de wettelijke bepalingen en de richtlijnen van de Nationale Kamer niet naleefden. Deze klachten zijn voor het merendeel zonder gevolg gebleven. De activiteit van minnelijke invordering moet derhalve worden gecontroleerd door één enkele onafhankelijke instantie die de gelijke behandeling waarborgt opdat de consument beter beschermd zou worden. Voor meer informatie, verwijzen deze leden naar volgende studie : Steunpunt - Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dossier "Les dérives de la loi du 20 décembre 2002 sur le recouvrement amiable de dettes des consommateurs : le recouvrement par les huissiers de justice", ingediend in oktober 2012 bij de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders.

7 Lijst van de ingeschreven ondernemingen

Artikel XIX.6, §2 bepaalt wat de FOD Economie kan doen met de gegevens van bedrijven die geregistreerd zijn voor minnelijke invordering. De brc Verbruik is bezorgd dat het artikel in zijn huidige vorm niet langer toestaat dat de lijst van geregistreerde ondernemingen ter beschikking wordt gesteld van de consumenten. Toegang tot deze lijst is van noodzakelijk belang om oneerlijke incassobureaus te kunnen opsporen (de pogingen om via deze methode te frauderen zijn talrijk).

8 Modaliteiten van uitoefening van de activiteit van minnelijke invordering van schulden

Artikel XIX.7 §1 bepaalt dat geen ingebrekestelling mag worden gestuurd naar de consument indien de schuldivorderaar vaststelt dat de bepalingen van titel 1 niet zijn nageleefd. De brc Verbruik vraagt zich af wat precies bedoeld wordt met deze ingebrekestelling en hoe deze ingebrekestelling dient te gebeuren. Via aangetekende brief? Gewone brief?

Artikel XIX.9 §1 bepaalt dat er niet kan worden overgegaan tot een andere maatregel of gedraging van minnelijke invordering vóór het verstrijken van een termijn van veertien kalenderdagen. De brc Verbruik wenst te vernemen wat precies dient begrepen te worden onder 'een andere maatregel of gedraging van minnelijke invordering'. Bedoelt men hiermee dan bijvoorbeeld een tweede herinnering? Betekent dit dat men dan wel kan dagvaarden, aangezien enkel sprake is van 'minnelijke invordering'. Is het bijgevolg niet aangewezen om het woord 'minnelijke' te schrappen in artikel XIX.9 §1?

In §2 van artikel XIX.9 wordt bepaald dat wanneer de consument een afbetalingsplan heeft aangevraagd binnen de in de eerste paragraaf bedoelde termijn, er geen andere maatregel of gedraging van minnelijke invordering mag worden ondernomen tot er een beslissing is genomen over deze aanvraag. Op gelijkaardige wijze is ook in de § 3 en 4 sprake van een 'beslissing' in geval van een verzoek tot schuldbemiddeling of een gemotiveerde schuldbetwisting. De brc Verbruik vraagt om, bijvoorbeeld in de memorie van toelichting, te verduidelijken om welk soort beslissing het hier gaat. Een rechterlijke beslissing? Een beslissing tussen partijen?

Wat betreft §3 van artikel XIX.9 en het verzoek tot schuldbemiddeling dat een consument heeft opgestart bij een schuldbemiddelaar, acht de brc Verbruik het aangewezen dat wordt verduidelijkt om welke schuldbemiddelaar het gaat. Minnelijk of gerechtelijk? Verder wordt in deze §3 bepaald dat de consument de schuldivorderaar onmiddellijk op de hoogte brengt van zijn verzoek tot schuldbemiddeling, de contactgegevens van de bemiddelaar en de beslissing die werd genomen. De brc Verbruik vraagt welke sanctie is voorzien indien de consument dit niet doet. Gelden hiervoor dan ook de sancties voorzien in artikel 11 van het voorontwerp van wet (met name een sanctie van niveau 2)?

9 Inwerkingtreding

De brc Verbruik merkt op dat het voorontwerp van wet voorziet in de toepassing van de nieuwe regels op lopende overeenkomsten. **De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen**, merken op dat de toepassing op lopende overeenkomsten zou zorgen voor rechtsonzekerheid, zo kan bij wijze van voorbeeld gewezen worden op de vragen die rijzen bij de retroactieve toepassing van de voorwaarde van het voorafgaandelijke akkoord voor het communicatiekanaal voor de eerste gratis herinnering. De nieuwe regels mogen volgens deze leden bijgevolg alleen van toepassing zijn op overeenkomsten die na de inwerkingtreding ervan worden afgesloten.

De leden die de productie, distributie en middenstand vertegenwoordigen wijzen op de praktische implicaties die dit voorontwerp van wet voor de ondernemingen zou betekenen. Met name de invoering van een eerste gratis herinnering, een wachttermijn en de bovengrens van schadebedingen en verwijlinteressen zal technische, administratieve en boekhoudkundige uitdagingen met zich meebrengen. Ondernemingen moeten voldoende tijd krijgen om hun werkwijze aan te passen aan de nieuwe wetgeving. De brc Verbruik is daarom vragende partij voor een overgangperiode van 6 maanden na publicatie in het Belgisch Staatsblad.